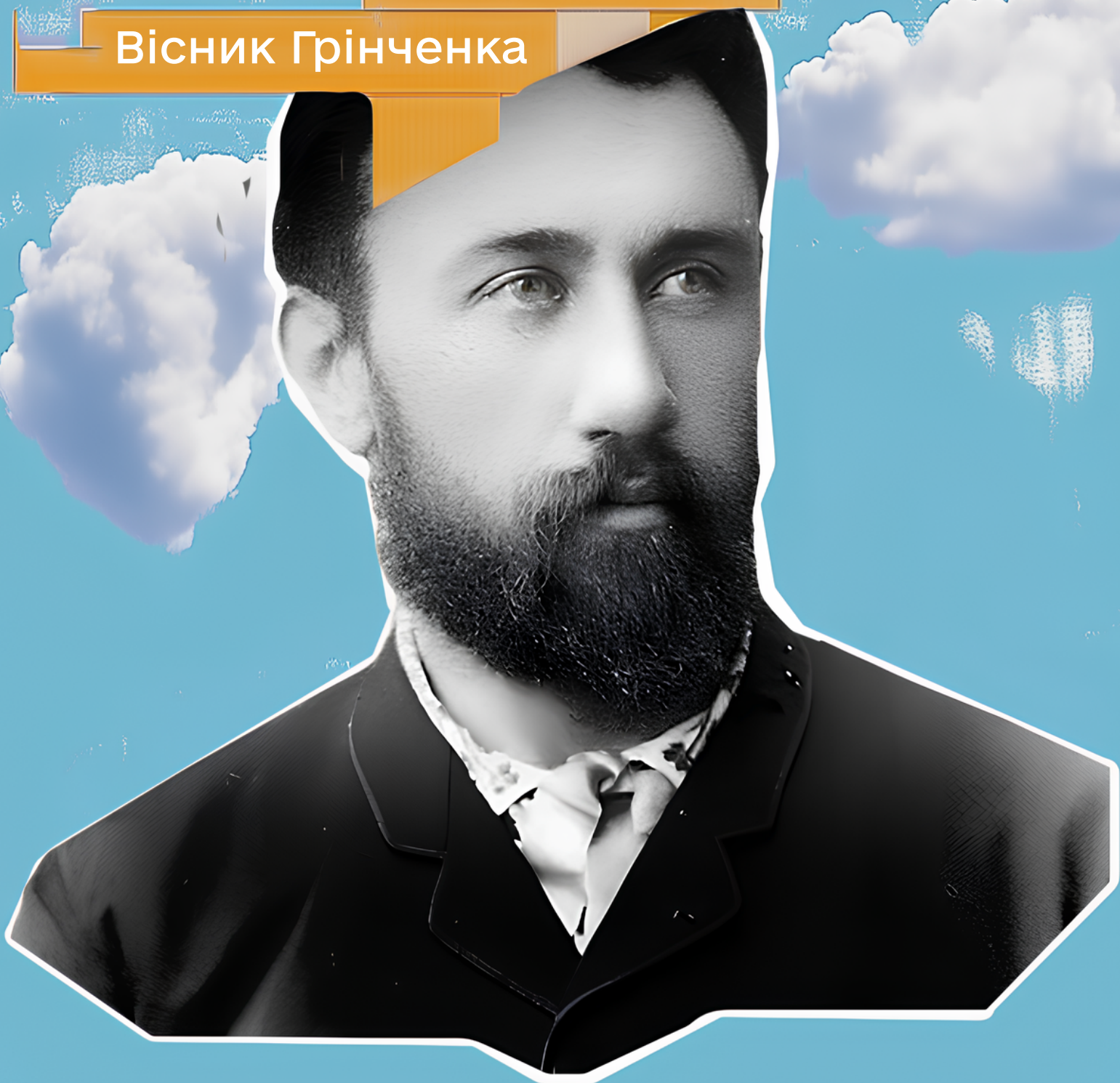

№34

NOTA BENE

Вісник Грінченка

«NOTA BENE»
випуск № 34
листопад–грудень 2024

ГОЛОВНА РЕДАКТОРКА	Ксенія Москаленко
ВЕРСТАЛЬНИЦЯ	Ксенія Москаленко
РЕДАКТОРКИ	Вероніка Іванашко Єлизавета Максимець Кіра Даценко Ксенія Москаленко Лідія Пешая Марія Кубрак Поліна Власенко Поліна Сухенко
АВТОРИ	Анастасія Заборовець Дар'я Белікова Дар'я Райкова Богдан Хірський Єва Буняк Єлизавета Дмитренко Єлизавета Дроздова Ксенія Москаленко Поліна Власенко Юлія Кобрин
ШЕФ-РЕДАКТОРКА	Тетяна Фокіна

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ:

Фаховий коледж «Універсум» Київського столичного університету імені Б. Грінченка
Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

Адреса редакції: проспект Л. Каденюка, 16 (Ю. Гагаріна) Київ, 02094.
Редакція може не поділяти авторські висловлювання в опублікованих статтях.
Використовуючи матеріали публікацій цього випуску, ви зобов'язуєтесь посилатися на «Nota Bene».

Але не сумуйте! Ми будемо жити,
Ще темрява нас не здоліла.

ЧИТАЙТЕ
У ВИПУСКУ:

«Служити людині, громаді, суспільству» - коротка історія університету Грінченка.....	4
Якби Грінченко жив у наш час?.....	6
Листи з України Наддніпрянської.....	8
Борис Грінченко і «Просвіта».....	12
«Ловець слів»: документальний фільм, присвячений Грінченку.....	14
Борис Грінченко очима сучасників.....	16
Розбір стилю Бориса Грінченка.....	18
Музеї, присвячені Борису Грінченку.....	20
Грінченко-лідер: як зробити внесок у суспільство, не маючи Tik Tok..	22
Освітня дискусія Драгоманова та Грінченка.....	24
Діяльність Марії Грінченко та Анастасії Грінченко.....	26
Новини.....	30
Поезія.....	32

«Служити людині, громаді, суспільству» - коротка історія університету Грінченка

«Народжений у Києві і вічно молодий/Наш спільний храм науки і освіти», — слова, які знає на пам'ять кожен студент-грінченківець. Ми співаємо їх разом на кожному святі, ми вбачаємо їх у символах та деталях та вбачаємо їх відображеннях бірюзового кольору скрізь. А як починалась ця історія?

У 1874 році свої двері відкрили педагогічні курси, від яких і ведеться початок історії нашого університету. Пізніше вони стали основою Київського міського педагогічного університету імені Б. Д. Грінченка. Ідея надання йому імені Бориса Грінченка, відомого українського педагога, письменника та громадського діяча, не випадкова. Борис Дмитрович відстоював засади гуманізму, що стали провідними в ідеї університету.

У 2008 році відкрили новий корпус на вулиці ім. Маршала С. Тимошенка (нині – Левка Лук'яненка), а протягом 2008-2009 року було акредитовано аж 10 спеціальностей.

Сьогодні Київський столичний університет імені Бориса Грінченка — це не просто навчальний заклад, а центр розвитку освіти, культури та науки (потрапив у міжнародний рейтинг SCImago Institutions Rankings).

Університет активно розвиває міжнародну співпрацю, а студенти їздять на обміни за міжнародними програмами, виграють всеукраїнські та міжнародні конкурси.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка — це не лише сторінки історії, а сучасний приклад того, як університет може змінити суспільство на краще.

Сьогодні Київський столичний університет імені Бориса Грінченка — це не просто навчальний заклад, а центр розвитку освіти, культури та науки (потрапив у міжнародний рейтинг SCImago Institutions Rankings). Університет активно розвиває міжнародну співпрацю, а студенти їздять на обміни за міжнародними програмами, виграють всеукраїнські та міжнародні конкурси.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка — це не лише сторінки історії, а сучасний приклад того, як університет може змінити суспільство на краще.

Москаленко Ксенія, 2ВСР

Якби Грінченко жив у наш час?

Борис Дмитрович Грінченко – відомий письменник, мовознавець, освітній і громадський діяч, без якого українська мова, історія та культура не були б такими, якими є зараз. Але замислімося над тим, якби він жив у наш час, як би епоха інформаційних технологій вплинула на його особистість та творчість?

Борис Грінченко ще з дитинства розкривав у собі надзвичайні таланти та здібності. Вже в 5 років він віднайшов свою пристрасть до читання, пізніше, почав писати власні вірші та оповідання.

Тільки-но уявіть, якби Борис Грінченко жив у наш час – в епоху технологічного розвитку та безмежного доступу до інформації. Сьогодні він би мав значно більше можливостей для втілення власних ідей, адже сучасне молоде покоління опановує нові навички значно швидше, ніж попередники, а їхні здібності не приховують та не репресують через любов до рідної мови чи культури.

У 1875 році Борис Грінченко вступив до Харківського реального училища, але так і не закінчив його через випадок із «забороненою літературою». Проте він мав стійкий дух, і, незважаючи на своє становище, вивчив шість іноземних мов: німецьку, французьку, чеську, польську, норвезьку та італійську. Він усе ж таки досяг своєї мети завдяки самонавчанню. Упродовж багатьох років Борис Дмитрович викладав, водночас занурюючись у літературну творчість, яка стала одним із головних покликань його життя.

Усе це Борис Грінченко пережив заради єдиної мети – розвитку українського народу. Якби він жив у наш час, коли за українську мову й так звану «заборонену літературу» не карають, то мав би можливість здобути освіту й зробити ще більший внесок у культурну спадщину України. Тільки уявіть, скільки можливостей доступні нам зараз, які були недоступні тоді. Скільки б ще мов Борис Грінченко опанував, скільки б літературних видань надрукував, і скільком українцям прищепив би цю любов до рідної культури.

Без сумніву, навіть у зовсім інші часи Борис Грінченко все одно мав би цю жагу до розвитку українського народу. Він робив би все, щоб навчати інших, видавати літературу й просувати українську мову, борючись за її збереження. Борис Дмитрович Грінченко – неймовірний талант та незабутня постать в історії України.

Буняк Єва, 1 ВСР

Листи з України Наддніпрянської

Епістолярії Бориса Грінченка знайшли собі прихисток в Національній бібліотеці імені В. І. Вернадського. Збереглася велика кількість листів як до Грінченка, так і від нього. Борис Дмитрович був не просто письменником та лексикографом, а й активним громадсько-культурним діячем, тож спілкувався з людьми з різноманітних сфер: письменники й письменниці, педагоги, перекладачі, історики (зокрема Михайло Грушевський) тощо.

«... я не можу бути пристрасним на користь тих, до кого не відчуваю симпатії», – саме так він писав до Христини Данилівни Алчевської.

З цих листів можна сформулювати чіткий образ Бориса Грінченка як людини, що має непорушні принципи:

«Ще одне: Ви говорите, що я не дотримав свого слова. Так, коли ви мене просили розслідувати якусь ябеду на Сустенкова, я сказав Вам, що не буду втручатись в економічні справи. І я дотримав своє слово: я ніколи не втручався і не втручаюсь в економічні справи, але я не можу не втручатись у справи народні».

Письменник листувався і з донькою Христини Данилівни – Алчевською Христиною Олексіївною. «Шановна добродійко» – зазвичай звертався до дівчини Грінченко.

У листах до неї часто розповідав літературні новини, висловлював свою думку щодо чужих творів. Писав про Ольгу Кобилянську:

«О. Кобилянську вважаю я за дуже талановиту письменницю і великошаную такі її речи, якот «Земля», «Битва» та ще дещо. Талановиті речи й «Природа» та «Царівна», тільки ж щодо деяких поглядів автора на своїх героїв можна було б багато сказати». Але й не оминає критики, що стосується української мови: «Згоджуюсь цілком з Вами, що народові треба давати твори з життя інтеллігенції; що ж до галицьких творів, то скажу, що перш ніж давати їх не то народові, а й інтеллігенції нашій, треба значно поліпшити в їх мову. От хоч би й О. Кобилянська. Вона часто так пише, що хочеться сісти й зробити переклад її твору на українську мову».

Після втрати доньки Грінченко часто звертався до теми її біографії, яку планували видавати. Христина надсилала вірші, присвячені Насті, тож потім Борис писав з проханням дати дозвіл на друк. Заохочував також прислати рукописом свої згадки про Настю.

Збереглись також деякі листи батькам – Грінченку Дмитру Яковичу та Грінченко Поліксенії Миколаївні – за 1908 рік. В одному з таких розкривається конфлікт Бориса з батьками щодо одруження, якому ті намагались протидіяти; складних і напружених відносин з їхньою внучкою Настею та її сином:

«У вашому листі Ви кажете про необхідність слідувати Євангелію, але вищий, найосновніший заповіт Євангелія – це любити ближнього свого, навіть ворога, що творить зло. Чому ж у Вашому відношенні до Насті і її сина, нашого внука, чується така неприязнь, хоча вони навіть і зла Вам ніякого не зробили?»

Що писав Борис Грінченко дружині? Їхнє листування з Марією пронизане теплом і трепетом: такі буденні, але важливі слова, ніжні звертання, щирість:

«Ріднісіньке серденько, вчора сумували сами собі, – не було нікого. Та я й не люблю, як хто тепер буває: сумувати самому краще...»

У своїх листах дружині письменник також ділиться з нею про хворобу матері, гостей і загалом про все, що відбувається навкруги. З Марусею Бо-

рис не має потреби грати когось іншого, тож під час читання цих листів ми бачимо його справжнього:

«Про маму дбає тільки батько, але дбає оригінально, як може і догадатись. Про їжу мамину дбає теж тільки батько, годуючи її «сардинами» і напуваючи дуже міцним чаєм. Поки я досяг того, що чаю дали їй не такого міцного...».

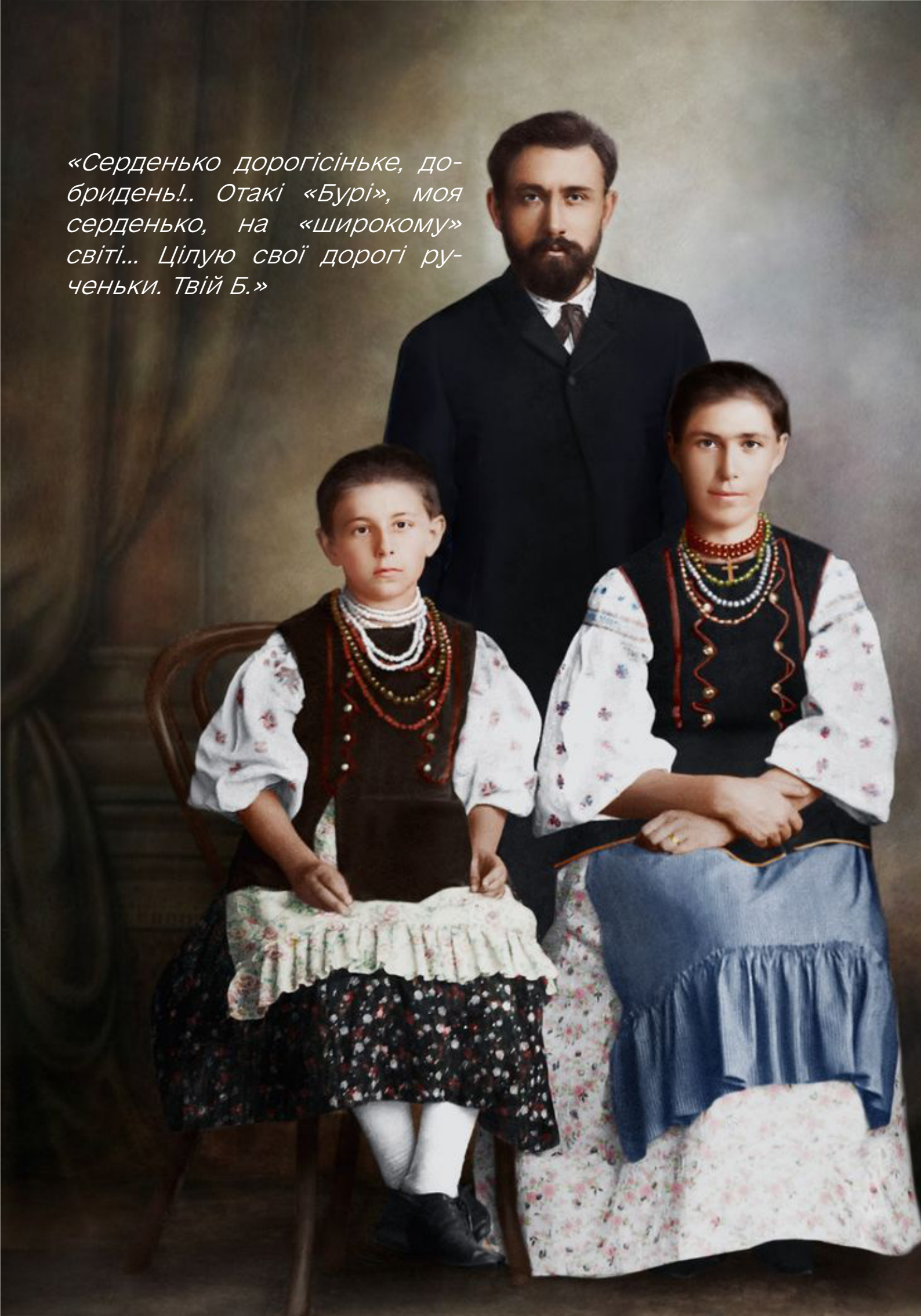
Активне «листування» Борис вів і з Михайлом Драгомановим. Хоча це й було досить своєрідно, адже спілкувались вони через газету «Буковина». Це була освітня дискусія, і відповіддю на Грінченкові «Листи з України Наддніпрянської» стала праця Драгоманова «Листи на Наддніпрянську Україну». Цікаво, що Михайло Драгоманов навіть не знав справжнього імені опонента, адже Борис Грінченко підписувався псевдонімом П. Вартовий.

Згодом «Листи з України Наддніпрянської» належатимуть до серії «Книжки пам'яті Насті Грінченко», яку видаватиме Марія після смерті чоловіка та доньки.

З листів Бориса Грінченка ми можемо відчутти, що він – жива людина, а не ідеалізований образ з підручника. Те, як він ділиться своїми міркуваннями, розповідає про нещодавні події, просто відповідає на питання «як справи?» – усе це і є людина. Завдяки епістоляріям Грінченка ми знаємо, яким він був у житті, наскільки це взагалі можливо дізнатись із літер на папері сторічної давнини.

Поліна Власенко, 2 ВСР

«Серденько дорогісіньке, добридень!.. Отакі «Бурі», моя серденько, на «широкому» світі... Цілую свої дорогі рученьки. Твій Б.»

Борис Грінченко і «Просвіта»

Борис Грінченко – визначна постать українського культурного та національного руху кінця XIX – початку XX століття. Його діяльність пов'язана не лише з літературою, педагогікою та науковими розвідками, але й з активною громадською роботою, зокрема в рамках товариства «Просвіта».

Народившись у селянській родині на Харківщині, Борис Грінченко з юності переймався питаннями розвитку української мови, культури та освіти. Він працював учителем у сільських школах, розробляючи програми навчання для українських дітей. Головною метою його діяльності було виховання свідомих громадян, які б плекали рідну культуру та мову.

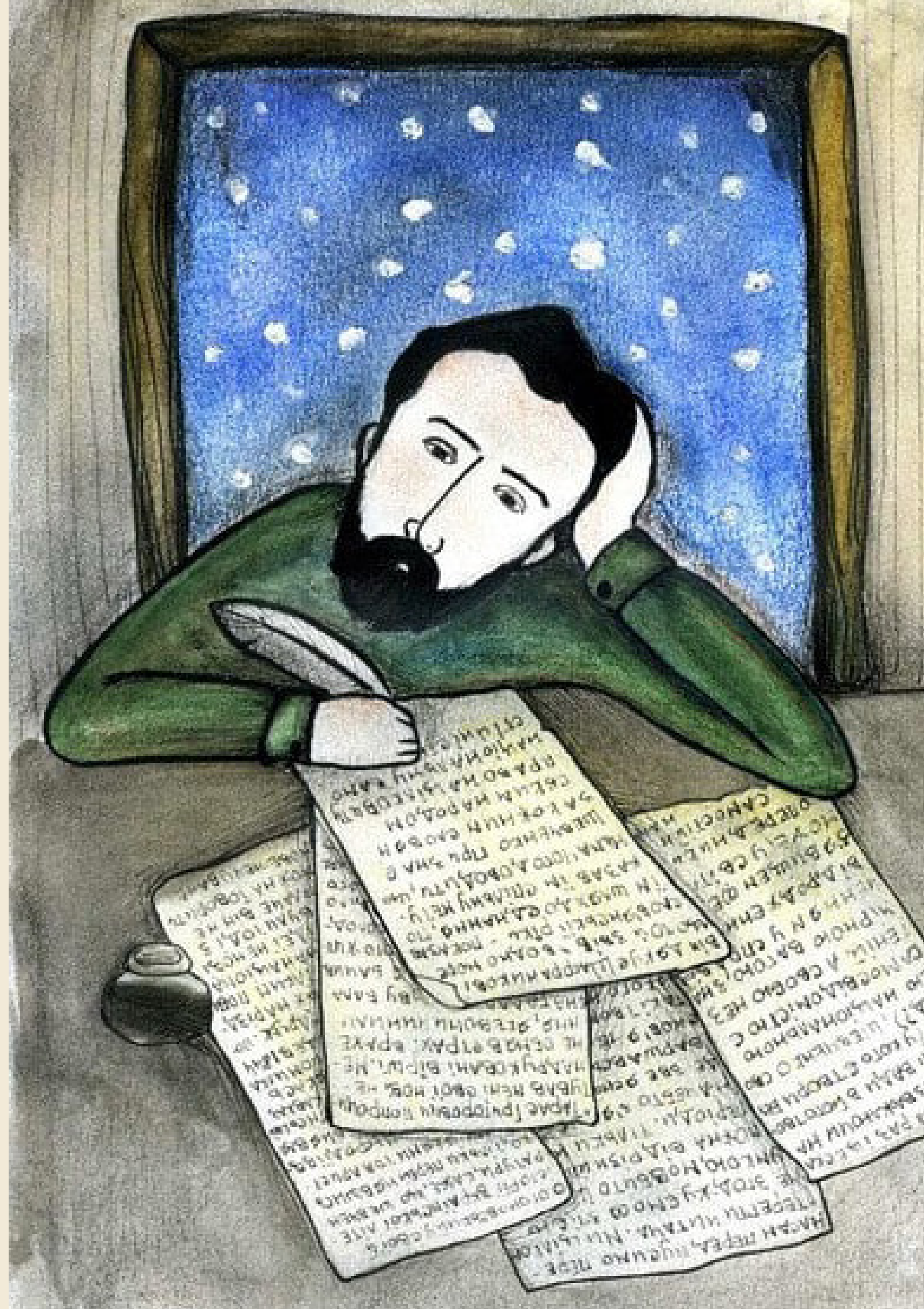
Грінченко залишив багатий літературний спадок: його вірші, прозові твори, а також публіцистика стали важливими елементами національного відродження. Але не менш значущою була його праця як укладача словників. Його чотиритомний «Словарь української мови» став унікальним явищем свого часу і слугує науковцям донині.

Товариство «Просвіта», засноване у 1868 році у Львові, ставило за мету поширення знань серед українців, популяризацію рідної мови та культури. Організація займалася ви-

данням книжок, заснуванням бібліотек, створенням драматичних гуртків і організацією лекцій. Грінченко став одним із найактивніших діячів «Просвіти». У 1906–1909 роках він очолював київське відділення товариства. Під його керівництвом була організована низка культурно-просвітницьких заходів, що сприяли поширенню національної свідомості серед українців. Він наполягав на важливості видання дешевих і доступних книжок, які могли б читати звичайні селяни. Завдяки цьому товариство стало значним інструментом для поширення грамотності та формування ідентичності. Проте «Просвіта» проіснувала недовго. Її заборонили в 1910 році, у тому ж році помер і сам Грінченко.

Борис Грінченко своєю діяльністю заклав основи для подальшого розвитку національної освіти та культури. Його внесок у діяльність «Просвіти» став прикладом для наступних поколінь. Хоча сам він прожив відносно недовге життя, його праця і зараз слугує джерелом натхнення для всіх, хто прагне працювати задля розвитку рідної мови, культури й освіти. Борис Грінченко й «Просвіта» стали символами боротьби за збереження й розвиток української національної ідентичності, важливість якої залишається актуальною і в наш час, оскільки її досі вперто намагаються знищити.

Ліза Дроздова, 2 ВСР

«Ловець слів»: документальний фільм, присвячений Грінченку

Хто він – Борис Грінченко? Письменник, педагог, громадський діяч? Так, усе це про нього. Але насамперед Грінченко був «ловцем слів». Людиною, яка збирала слова, щоб зберегти українську мову. Саме про це розповідає документальний фільм «Ловець слів», присвячений великому діячу.

Цей фільм – не просто суха хроніка біографії. Він переносить глядача в епоху, коли українська мова боролася за право на існування, та показує, як одна людина може змінити історію. У стрічці розкриваються маловідомі факти з життя Грінченка. Наприклад, як він, ще юнаком, вирішив, що буде служити рідній мові, навіть попри утиски царської влади. Чи знали ви, що саме Грінченко став автором «Словаря української мови» – першого фундаментального словника української мови? У фільмі показано, як ця праця стала його життєвим подвигом, адже створення словника вимагало не лише знань, а й мужності.

У фільмі використовуються яскраві візуальні ефекти, історичні реконструкції та документальні кадри, щоб передати дух епохи. Додані фрагменти з українських фільмів та цитати про Бориса Грінченка. Маловідомі факти розповідають науковці Василь Яременко, Антоніна Мовчун, Віктор Огнев'юк, які все життя присвятили вивченню діяльності письменника. У зйомках фільму використовували матеріали університету, а також архіву НТКУ (Національна телекомпанія України) для відтворення справжньої картини життя Бориса Грінченка.

Яким був відомий письменник? «Він настільки безкомпромісний, знаєте, таких людей, як правило, не люблять. Він ніяк не міг змиритися з показушністю, коли вишиванка на грудях, а сумління та праці – немає», – Віктор Огнев'юк.

У стрічці ми бачимо, як Грінченко записує народні пісні, спілкується з селянами, шукаючи втрачені слова, і навіть вступає в конфлікти з мож-

новладцями, відстоюючи право українців на свою мову та культуру.

Окрема увага приділяється особистому життю Грінченка. Його стосунки з дружиною, письменницею Марією Загірною, подаються як історія кохання, що стало для нього опорою в найважчі часи. Разом з нею Борис Грінченко готував книжки для народу українською мовою попри всі заборони. «Грінченко їй дуже довіряв. Він взагалі казав, що: «Ось цей твір мені не подобається, але, оскільки він тобі (дружині) подобається, то хай іде у люди»», – Антоніна Мовчун.

«Ловець слів» – це більше, ніж історія однієї людини. Це нагадування про те, як важливо цінувати, берегти, відстоювати мову.

Адже кожне слово – це не просто звук, а частина нашої культури. Борис Грінченко зрозумів це задовго до нас і зробив усе, щоб ці слова не зникли.

Ця стрічка – чудова можливість зазирнути в минуле та замислитися над тим, яку спадщину ми залишаємо майбутнім поколінням. На прикладі Бориса Грінченка нам показали, наскільки важливо відстоювати власну мову, культуру та бути «ловцями слів». Про яких згодом буде говорити весь світ.

Юлія Кобрин, 4 ВСР

Борис Грінченко очима сучасників

Борис Дмитрович Грінченко – видатний письменник, педагог і громадський діяч, який значною мірою вплинув на розвиток української культури кінця XIX – початку XX століття. Нині науковці та дослідники високо оцінюють культурну спадщину Бориса Дмитровича. Сучасники видатного культурного діяча теж ставилися до нього з повагою, оцінюючи не лише творчий доробок Грінченка, а і його особистість.

Іван Франко називав Бориса Грінченка «робітником з-під плуга», бо той був скромним, наполегливим і цілеспрямованим, завжди досягав мети невтомною працею. Франко поважав Грінченка, відзначаючи важливість його роботи для розвитку української культури.

Трохим Зіньківський – колега Бориса Дмитровича в лексикографічній діяльності – високо оцінював його працю та діяльність

на користь української мови та писемності. Зокрема, він наголошував на важливості створення «Словаря української мови», називаючи цю роботу «проривною» для українського писемства, особливо за умов Емського указу, що обмежив можливості розвитку української літератури та письма. Грінченко зробив великий внесок у розвиток української мовознавчої науки. Пізніше у листі до Михайла Комарова Трохим писав: «Як і Грінченко, я теж мріяв, щоб українці нарешті отримали свій великий словник. Його праця над «Словарем української мови» була неоціненною». Це висловлювання характеризує Бориса Дмитровича як людину, яка вміла наполегливо працювати й досконало виконувала свою роботу.

Український поет Володимир Самійленко казав, що Борис Грінченко мав незламний дух, який завжди допомагав йому працювати в складних умовах, долаючи труднощі, які траплялись на життєвому шляху.

Під час поховання Бориса Дмитровича Грінченка прозвучали слова: «Він зробив більше, ніж прожив», що якнайкраще характеризує діяча, адже його внесок у розвиток української мови, писемності та культури є неоцінним.

Сучасники й наступники видатного українського діяча відзначали та відзначають високу якість виконання роботи Борисом Грінченком, що доводить: Грінченко справді був майстром своєї справи.

Заборовець Анастасія, 2 ВСР

Протягом багатьох років оцінки творчого доробку Бориса Дмитровича залишаються незмінно високими.

Розбір стилю Бориса Грінченка

Що ж таке стиль Грінченка? Просто костюми, краватки, серйозність і стриманість? Зовсім ні.

Так, стиль Бориса Грінченка дійсно базувався на класичних костюмах. Переглядаючи його світлини, можна помітити, що він одягався досить просто, але при цьому виглядав інтелігентно. Письменник був близьким до народу, що підкреслює його вибір в одязі – практичність та функціональність.

Для заходів та зустрічей Грінченко, ймовірно, спирався на європейську моду свого часу: тоді популярності набували піджачні трійки й пальта. Тож більшість фото Бориса Дмитровича мають досить однотипний вигляд і створюють враження серйозної людини зі сталевими принципами. Та ще й із бородою! Власне, таким він і був.

Проте Б. Грінченко далеко не завжди підпорядковувався писаним правилам тогочасної моди. Піджаки не лише чорні, каблучка на середньому пальці, а під верхнім одягом – вишита сорочка. Наша – українська. Можна сказати, що Борис Грінченко і європейський світ перебували у своєрідному симбіозі – він носив, і в такий спосіб поширював традиційні українські вишиванки за кордоном, а європейська мода, зі свого боку, вплинула на їхній вигляд. Так вишиті сорочки Грінченка отримали коміри, що не були притаманними для української культури того часу.

Якими були його сорочки? Звісно, усі світлини Бориса Дмитровича – чорно-білі, у цьому й полягає складність із відтворенням автентичного вигляду вишиванок. Але група дослідниць урешті змогла це зробити. Їм вдалося відновити вишиту сорочку Бориса Грінченка за світлиною, що стало основою документальної стрічки «Не остання вишиванка Грінченка», знятої до 160-річчя письменника.

І куди ж без аксесуарів? Звісно, Грінченко був досить скромною людиною. Його стиль, відповідно, був простим, без зайвих прикрас чи розкоші, що відповідало його соціальній позиції. Але особливою частиною його образу були краватки-метелики, а точніше – їх імітації. Зі світлин Бориса Грінченка важко сказати, що саме він зав'язував на шиї, але, ймовірно, що це були звичайні стрічки, складені в бант.

А чи носив би Грінченко леопардову шубу, якби жив у наш час? Навряд. Швидше за все, він лишився би вірним класичному костюму. Однак у його гардеробі точно з'явилися б такі деталі, як, наприклад, довгий шарф чи окуляри. І, безумовно, Борис Грінченко носив би українські бренди одягу з яскраво вираженими народними символами. Адже часто одяг відображає погляди особистості на життя, а вони в нього були саме такими.

Поліна Власенко, 2ВСР

Музеї, присвячені Борису Грінченку

Борис Грінченко — видатний український письменник, педагог, громадський діяч і видавець. Його спадщина залишається важливою для української культури і нині. В Україні є декілька музеїв, присвячених діяльності Бориса Дмитровича.

Народний меморіально-літературний музей Бориса Грінченка (с. Олексіївка, Луганська область):

Музей розташований у селі, де Борис Грінченко починав свою педагогічну діяльність. Його було відкрито у 1988 році. Музей має чотири експозиції й вони знайомлять нас з літературною та педагогічною спадщиною письменника та певними особливостями села, тому цей музей можна назвати краєзнавчим. Тут зберігаються унікальні документи, фотографії, видання творів Бориса Грінченка, а також особисті речі.

Музей Бориса Грінченка в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка (м. Київ):

Університет, названий на честь письменника, відкрив музей у 2010 році. Експозиція присвячена життю та творчості Бориса Грінченка в контексті кінця XIX – початку XX ст. У ньому широко представлено життєвий і творчий шлях письменника, його внесок в українську культуру. Тут представлена колекція матеріалів, які розповідають про творчість Бориса Грінченка, внесок у розвиток української освіти, створення словника української мови та видавничу діяльність, зокрема велика кількість листів та книжок, що були видані ще за життя Бориса Дмитровича. Також на сайті університету є змога відвідати вірту-

Експозиції в інших краєзнавчих музеях:

У Харкові та Чернігові також можна знайти окремі стенди чи матеріали, присвячені Борису Грінченку, адже він мав доволі насичене життя, подорожуючи Україною.

Ці музеї не лише зберігають пам'ять про Бориса Грінченка, але й сприяють його популяризації в українському просторі, адже ми маємо пам'ятати про внесок Бориса Грінченка в нашу мову, освіту та культуру.

Богдан Хірський, 2 ВСР

borys_grincnenko63

Грінченко-лідер: як зробити внесок у суспільство, не маючи ТікТок

Борис Дмитрович Грінченко – український письменник, публіцист, педагог, історик, редактор... І це тільки частина його особистості. Це людина, яка при житті зробила чималий внесок в українську культуру. Він – чудовий приклад того, як зробити внесок у суспільство без використання соціальних мереж.

Борис Грінченко був переконаний, що культура та освіта – це основа суспільного розвитку, тому активно займався педагогічною діяльністю. Він створював навчальні матеріали українською, та, найголовніше, уклав чотиритомний тлумачний «Словарь української мови», який навчав багато поколінь та підтримував українську ідентичність.

Письменник займався організацією культурно-просвітницьких заходів, за можливості публікував праці в підтримку молодих українських письменників. Завдяки цьому він створив сприятливі умови для розвитку української національної свідомості в часи, коли будь-які прояви української ідентичності піддавалися цензурі та переслідуванням. Грінченко створював організації, у яких прагнув об'єднати однодумців і створити простір, де люди могли б підтримувати розвиток української мови, літератури та культури. Це був своєрідний політичний крок, спрямований на організовану протидію русифікації. За час свого життя Грінченко став символом боротьби за права українців і був одним із тих, хто заклав основу майбутніх національно-визвольних рухів.

Його приклад доводить нам, що справжні зміни у суспільстві досягаються завдяки важкій праці та бажанню розвиватися. Навіть у сучасному світі, де соціальні мережі відіграють важливу роль у житті людей, можна зробити досить значний внесок у суспільство іншими шляхами. Наприклад, через волонтерство, освітню діяльність, мистецтво чи наукову працю. Подібно до нього, сучасні лідери можуть захищати права громад, зберігати їх мову та культуру, підтримувати створення незалежних медіа, фінансувати друк книг та статей на актуальні теми для світу. Головне – прагнути принести користь суспільству, розвиватися у своїй справі та бути прикладом для інших.

Ліза Дмитренко, 2 ВСР

borys_grinchenko63

borys_grinchenko63: Храм науки і освіти

Освітня дискусія Драгоманова та Грінченка

У другій половині XIX століття російська імперія вкотре спробувала знищити українську мову. Першим кроком до цього став Валувський циркуляр, ухвалений у 1863 році. Документ увів заборону на публікацію і розповсюдження наукової та релігійної літератури українською мовою. Через 13 років після ухвалення Валувського циркуляру російський імператор Олександр II підписав Емський указ — заборону використання української мови у всіх сферах життя.

Попри це українська інтелігенція не припиняла боротьбу за країну.

Громадські діячі розуміли, що для глобального відродження української мови потрібно виховати покоління розумних людей, що люблять свою Батьківщину, знають її культуру та історію. Поставало лише питання, хто це робитиме. Не всі батьки могли самостійно дати дітям якісні знання і навчити їх плекати рідну мову. Тож формуванням і розвитком особистості займалися школи та університети. Українські педагоги тих часів кардинально змінили українську освіту. Пропонуємо поговорити про найвідоміших з них: Михайла Драгоманова та Бориса Грінченка.

Михайло Драгоманов, відомий передусім як історик, філософ і громадський діяч, присвятив педагогічній діяльності чималу частину свого життя. У 1863 році він почав викладати історію Стародавнього Сходу в Київському університеті Святого Володимира (нині — Київський національний університет імені Тараса Шевченка). Студенти любили лекції Михайла Петровича за цікаву форму викладу матеріалу. Драгоманов не просто подавав своїм вихованцям сухі історичні факти, а й аналізував, порівнював і пояснював їх, використовуючи для цього образність та емоційність. Також педагог залучав студентів до активної роботи під час пар: заохочував молодь до міркувань, самостійної роботи з історичними й літературними джерелами.

Надзвичайно цінною якістю Драгоманова-викладача була його повага до особистості кожного студента. Михайло Петрович допомагав молодим людям знайти шлях до вдосконалення. Він вірив у те, що активні, вмотивовані й віддані своїй справі студенти зможуть змінити Україну на краще. Крім любові до Батьківщини, Драгоманов виховував у молоді толерантне ставлення до інших культур і національностей.

Хоч Михайло Петрович працював в університеті, він сприяв розвитку української освіти і в школах. Драгоманов вважав, що навчання в школах має бути максимально наближеним до народу. Тобто вчитель має пояснювати дітям матеріал простою і зрозумілою для них мовою, посилячись на приклади з реального життя, де це можливо.

Справу Михайла Петровича продовжив Борис Грінченко — укладач «Словника української мови», письменник, літературознавець та шкільний учитель. Працював у школах Харківщини, Катеринославщини (нині — Дніпропетровщина) та Сумщини. Емський указ не заважав молодому педагогові вчити дітей рідної мови. Борис Дмитрович пояснював частину матеріалу українською мовою, організовував у класах колективне читання української літератури. Як і Драгоманов, Грінченко вважав інформацію у навчальних книгах не адаптованою до віку учнів і тогочасних реалій. Саме тому він почав власноруч робити для дітей підручники (наприклад, «Рідне слово») і приносити до школи книги зі своєї домашньої бібліотеки.

Грінченко вмів правильно комунікувати з учнями. Він не кричав на дітей, коли ті бешкетували або робили щось неправильно, а просто говорив з ними. У конфліктних ситуаціях вчитель також поводив себе професійно. З'ясовував причину виникнення непорозуміння між дітьми, потім — проводив бесіди з учнями. Борис Дмитрович ніколи не поділяв школярів на улюбленців і хуліганів. До всіх учнів він ставився однаково.

Грінченко і Драгоманов мали схожі думки щодо того, якою повинна бути українська освіта. Діячі дбали про доступність подання навчального матеріалу, шукали підхід до дітей. Вони стали взірцями образу ідеального педагога.

Діяльність і творчість Марії Грінченко та Анастасії Грінченко

Зазвичай Марію та Анастасію Грінченко згадують лише як «дружину та доньку» відомого діяча Бориса Грінченка, проте чи так це? Адже вони не просто вірні помічниці й соратниці.

Марія та Анастасія Грінченко – сміливі, працелюбні й вірні своїм ідеалам жінки, які чимало зробили задля розвитку й захисту української культури.

Хто така Марія Грінченко? Біографія та підпільна діяльність

Марія Миколаївна Грінченко (у дівочтві Гладиліна) – видатна педагогиня, просвітниця, громадська діячка та письменниця. Народилася 1 червня 1863 року у м. Богодухів Харківської області у російській сім'ї купців. Російське походження не завадило Марії захопитися ідеєю українського відродження, повністю перейти на українську мову і стати вірною поміницею свого чоловіка у проукраїнській справі. Вона є перекладачкою й авторкою прозових творів, віршів та підручників.

Такий типовий опис Марії ви знайдете по перших запитах в інтернеті. Але є одне але. Як вона могла друкувати та розповсюджувати твори українською, розробляти патріотично-виховні програми для дітей у школах, коли в цей час на території

російської імперії діяли Емський указ та Валуєвський циркуляр? Згідно з ними, така діяльність каралася 5-10 роками ув'язнення, висланням до Сибіру і, відповідно, такі ініціативи згорталися владою. Ось тут починається найцікавіше у біографії дружини Грінченка, що по-справжньому розкриває її як особистість.

Членство у чернігівській нелегальній громаді

Нелегальні громади – це таємні організації, що просували соціальні, політичні та культурні зміни. В Україні вони займалися захистом культури та мови, національної ідентичності та виступали за автономію у складі імперії. До них входила й українська інтелігенція.

Однією з таких громад (або товариств) була Чернігівська, до активних членів якої належала Марія Грінченко. Саме там вона і розкривала свій потенціал. Викладала українською мовою у нелегально створених громадою школах. Навчала дітей справжній українській історії, літературі та грамоті. Створювала освітні матеріали для шкіл.

Окрему увагу Марія приділяла навчанню дівчат. Намагалася залучити все більше жінок до освітньої діяльності, щоб вони були грамотними та культурно розвинутими, оскільки

ки тоді освіта для дівчат була малодоступною. Допомогала організовувати лекції, уроки та гуртки для дорослих і дітей.

Особливо захоплювалася поширенням української літератури і писала власну. Але через жорстку цензуру офіційних видань їй доводилося співпрацювати з підпільними друкарнями та закордонними видавництвами, а також користуватися псевдонімами. Найвідоміший з них «Марія Загірня», якою її кличуть і досі.

Хоча така діяльність безпосередньо до організації не мала відношення, та все одно була дуже ризикованою. Попри це, вона продовжувала займатися освітньою працею завдяки силі свого характеру та палкої любові до України. Щоб зрозуміти важливість її роботи, варто звернути увагу, що членами таких самих товариств були Тарас Шевченко, Пантелеймон Куліш, Микола Левитський та її чоловік Борис Грінченко.

Біографія та революційна діяльність Анастасії Грінченко

Анастасію змалечку навчали любові до України. Вона росла в сім'ї вчителів, тому освіту отримувала відповідну. Батьки часто створювали для неї підручники. У три роки дівчинка самостійно вивчила абетку.

У російській імперії доступ до освіти у жінок був обмежений. Жіночі гімназії були окремі від чоловічих і викладалися в них лише культурно-просвітницькі дисципліни. Вища освіта взагалі була заборонена. Дівчатам, які прагнули її здобути, нарікали на те, що вони «не бажають виконувати свої соціальні обов'язки матерів та дружин». Та Марія з Борисом Грінченко не обмежували доньку, а навпаки дали їй якісну домашню освіту. Намагалися обійти заборони, віддаючи доньку в інтелектуальні та громадські гуртки. Це дозволило їй познайомитися із багатьма відомими діячами, такими як Іван Франко, Леся Українка, Михайло Коцюбинський та Микола Лисенко. Весь цей досвід і став поштовхом для Анастасії у виборі життєвого шляху.

Вклад у демократичну революцію

Під час революції у 1905 році вона доєдналася до виступів, робітничих та селянських страйків. Як одна з членкинь РУП (Революційної Української Партії) Анастасія не лише брала участь в акціях, але й організовувала протести, агітувала молодь виходити на вулиці, поширювала революційну літературу. Що також цікаво: допомагала учасникам акцій матеріально, збирала кошти їм на життя та утримання сімей.

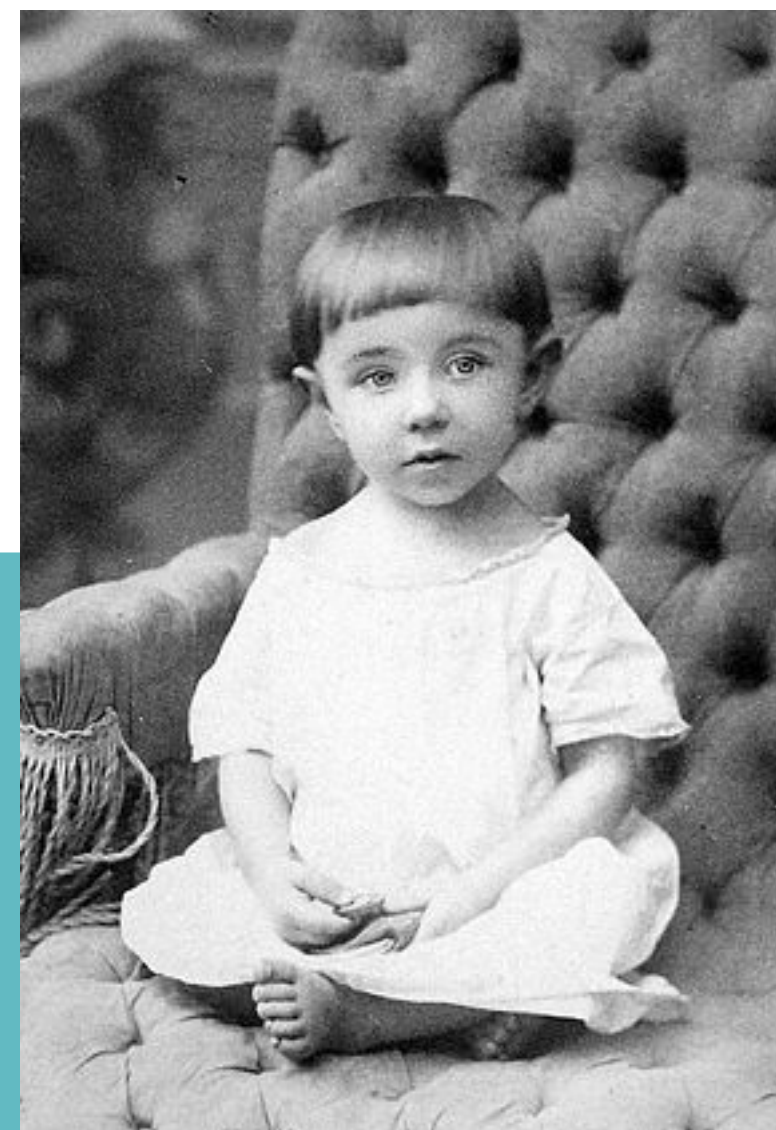
Арешти та трагічна смерть

Перший арешт стався у 1905 році після підтримки робітничих заворушень. Через недостатню кількість доказів у слідства її відпустили. Але вже наступне ув'язнення, у 1907 році, тривало місяцями, оскільки Анастасія не припиняла своєї революційної діяльності. У 1911 році вона потрапила під слідство ще раз.

Точно не відомо, але, імовірно, її відпускали з-під арешту через стан здоров'я: умови у тюрмах були жахливі, ув'язнені хворіли на туберкульоз, ним і заразилася Анастасія. Посилене лікування протягом 10 років не допомогло, і Анастасія Грінченко померла.

У підсумку варто наголосити ще раз, що згадка лише Бориса Грінченка як видатного українського діяча, оминаючи вклад його родини у цю справу, є несправедливою, оскільки Анастасія та Марія Грінченко так само все своє життя прагнули відновлення України. Вони надихали інших жінок не боятися навчатися у школах та університетах, отримувати освіту, брати участь у революції на рівні із чоловіками. Їхні вчинки заслуговують на пам'ять, як і значні заслуги родини Грінченків в історії України.

Дар'я Райкова, 1 ВСР

Листопад у коледжі вийшов насиченим на події.

1 листопада в рамках соціально-го проекту нашого університету «Війна не відмінє дитинство» студентки групи 4 ОМ разом з заступницею директора з навчально-виховної роботи Юлією Шеменьовою провели майстер-клас з технік друкованої графіки «Осінні асоціації» для школярів. Вони створили власні осінні асоціації в техніці ліногравюри.

15 листопада у коледжі створили справжнє свято на честь Дня студента. Виставка мемів про студентське життя, змагання з армреслінгу та настільного тенісу, малюнки, танці й святковий перегляд фільму від коледжанського кіноклубу ArtHouse.

Цього місяця завдяки ArtHouse ми дивилися документальний фільм українського режисера Алана Бадоева «Довга доба», який поєднав у собі історії українців про найдовшу добу в їхніх життях, яка триває й досі.

18 листопада відбулась зустріч студентів перших курсів з генеральною директоркою з наукової роботи Національного музею Революції Гідності Катериною Романовою. Під час лекції пані Катерина окреслила історичний контекст подій, передумови Революції, особливості відносин української та російської влади та наслідки, що призвели до сучасних подій.

19 листопада відбувся літературно-музичний вечір «І нас не здолає війна», приурочений до тисячі днів від початку повномасштабного вторгнення.

Під час заходу були представлені авторські хореографічні номери, лунали поетичні й музичні твори. Також на першому поверсі відбулась виставка робіт викладачів циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну, що були створені під час повномасштабного вторгнення.

21 листопада до Дня Гідності і Свободи відбулося відкриття виставки тематичних плакатів, що створили студенти спеціальності «Графічний дизайн».

І звісно ж, ЗОМЯ! **20 листопада** в Університеті відбувся фінал «Ось ми які!», де збірна команда коледжу виступила, показавши всі скелети у шафах дванадцяти спеціальностей. Лише уявіть, що буде, якщо в одну кімнату поселити хореографів та музикантів, а юристів – разом з журналістами? А якщо разом житимуть студенти початкової та дошкільної освіти? І хто заважатиме соціальним педагогам дивитись «Кохана, ми вбиваємо дітей»? Це і багато чого іншого ожило на сцені завдяки нашим студентам.

А **29 листопада** були Андрієвські вечорниці, які проводив наш коледж спільно з Факультетом здоров'я, фізичного виховання і спорту та Музеєм Бориса Грінченка. Танці, ворожіння, кусання калити... Хто зна, а можливо хтось дійсно наворожив собі долю.

Москаленко Ксенія, 2ВСР

Коли настане мертва тиша й душа
у небо полетить,

Коли закінчиться війна, ракета вже
не засвистить,

Коли настане мир і спокій, не буде
між життям і смертю боротьби,

Тоді урешті решт все стихне.

Заплачуть душі, тихі і німі.

Закриють небо сірі хмари, там
душі- молоді й старі, вони запла-
чуть надто гірко, з ними заплачемо
і ми.

Вони колись були людьми- бабуся
літня чи мала дитина, що геть не
бачила ще світ,

Військовий, молода дівчина, або
хірург, з лікарні «Охмадит», усі ди-
вились на нас з неба,

Пролили, певно море сліз,

І сльози залили міста і села, поли-
ли рясно поле й старий ліс.

Ми можемо почати все спочатку, все
повернути на свої місця, відбудувать
зруйновані оселі і повернуть захо-
плені міста,

Але людей людей уже не повернути,
не відновити втрачене життя...

Вони навіки з нами, десь на небі,

Вони, загиблі, янголи святі - освічу-
ють нам путь важкий, буремний, до-
помагають перемоги досягти.

Коли ж настане мертва тиша, тоді зій-
дуться різні два світи і плакатимуть
люди й душі, і плакатимуть я і ти.

Ми віримо, що скоро переможемо,
пройдемо всі тяжкі шляхи,

І поки ми продовжуємо бій,

Нам помагають душі і святі,

І зможемо всі труднощі прожити

Буде досягнута мета

Ми покараємо катів,

Хай буде проклята війна!

Заборовець Анастасія, 2ВСР

нв

**Ви догортали до кінця!
Редколегія «Nota Bene» дякує за підтримку!
Слава Україні!**

nota_bene.fku